T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/449
KARAR NO : 2024/537
KARAR TR : 02/12/2024

ÖZET: 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/5. maddesi uyarınca düzenlenen geçici olarak sürücü belgesi geri alma tutanağına karşı yapılan itirazın, aynı Kanun'un 112. maddesinde yapılan değişiklik nedeniyle ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : ****
Vekili : ****
Davalı
(Adli Yargıda) : Kocaeli Trafik Denetleme Büro Amirliği
Davalı
(İdari Yargıda): Kocaeli Valiliği

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkiline 23/04/2024 tarihinde emniyet mensupları tarafından, trafik kurallarını ihlal ettiği iddiasıyla 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/5. maddesi uyarınca 6 ay süre ile geçici olarak sürücü belgesinin geri alınması cezası uygulandığını, idari yaptırım tutanağında işlem nedeni olarak gösterilen kanun maddesinin aksine müvekkilinin denetim sırasında yasal sınırın üzerinde alkollü olmadığını, bunu belirtmesine rağmen polis ekiplerinin cezai işlem uyguladığını, denetim saatinden yarım saat sonra devlet hastanesinden aldığı rapora göre müvekkilinin kanında 0.49 promil alkole rastlanıldığını, cezanın haksız olduğunu ifade ederek, 23/04/2024 Geçici Olarak Sürücü Belgesi Geri Alma Tutanağının iptali ve el konulan ehliyetin iadesine karar verilmesi istemiyle Sulh Ceza Hakimliğine başvurmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Kocaeli 3. Sulh Ceza Hakimliği 03/06/2024 tarih ve D.İş No. 2024/3007 sayı**le, idari yaptırım kararı niteliğinde olmayan idari işlem, idari yargı görev alanına girdiğinden, yargı yeri ve görev yönünden başvurunun reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmışöyledir:

> *"... İdari işlemlerden doğan uyuşmazlıklarda görevli mahkemeler kural olarak idari yargı mercileri olmakla birlikte, yasama organının bir kanun ile idari işlemi adli yargının denetimine vermesi gibi istisnai durumlarda idari işlemlerden doğan uyuşmazlıklar idari yargı denetimi dışında kalmaktadır.*
>
> *Uyuşmazlık Mahkemesinin 31/01/2022 tarih, 2022/25 Esas ve 2022/24 Karar sayılı bağlayıcı kararıyla, sürücü belgesinin iptaline ilişkin kararın idarenin tek taraflı bir şekilde kamu gücüne dayanarak, üstün hak ve yetkileri çerçevesinde yaptığı bir idari işlem olduğu, bu durumda 5326 sayılı Kanun kapsamında bulunmadığı, aday sürücü belgesinin iptaline karşı açılan davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu belirtildiğinden görev hususunda bir kuşkuya düşülmemiştir.*
>
> *Bu doğrultuda, her ne kadar başvuran 23/04/2024 tarihli idari işlemin iptalinin kaldırılması yönünde hakimliğimize başvuru yapılmış ise de; evraklar ve dilekçe içeriği incelendiğinde, başvuranın dilekçesinde sadece müvekkilinin karışmış olduğu trafik kazası sonucunda kolluk ekiplerince uygulanan alkol testinde müvekkilin vücudunda bulunan alkol miktarının yanlış tespit edildiğini, KTK m. 48/5 uyarınca sürücü belgesinin 6 ay süreyle geri alınması idari işlemi uygulandığını, kolluk ekiplerinin işbu tespitin hatalı olduğunu, müvekkil hakkında uygulanan sürücü belgesinin 6 ay süreyle geri alınması işleminin sebep unsuru yönünden sakat ve hukuka aykırı olduğunu, sabit işbu idari işlemin iptaline karar verilmesini talep ettiği, bu aşamada başvuranın dilekçesinde uygulanan idari para cezasından bahsetmediği gibi herhangi bir itirazının olmadığı, başvuru dilekçesinde kaza tespit tutanağı, sürücü belgesinin geri alınmasına dair evrakların olduğu, uygulanan idari yaptırım kararının olmadığı anlaşılmakla idari işleme yönelik inceleme yapma görevinin idari yargının görevi alanına girdiği, bu konuda yasa ile hakimliğimize verilmiş bir görev bulunmadığı sonuç ve kanaatiyle mahkememizce görevsizliğe ilişkin olarak ... "*

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde iptal davası açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Kocaeli 2. İdare Mahkemesi 13/09/2024 tarih ve E.2024/810 sayılı kararı**ile, sürücü belgesi geri alma tutanağına karşı açılan davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyalarının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve görev uyuşmazlığı hakkında bir karar verilinceye kadar dava dosyasının incelenmesinin ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri kapsamında, uyuşmazlığın 2918 sayılı Kanunun uygulanmasından kaynaklandığı, dolayısıyla bu davaların görüm ve çözümünde adli yargı görevli olduğundan, dava konu sürücü belgesinin geri alınmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmakla, uyuşmazlıkla ilgili Kocaeli 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 03.06.2024 tarih ve 2024/3007 Değ. İş sayılı kesinleşen görevsizlik kararı da dikkate alındığında, olumsuz görev uyuşmazlığının çözümü için yukarıda anılan amir hüküm uyarınca dosyaların Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermek gerekmiştir. ..."

5. Kocaeli 2. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19.maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dava dosyası ile adli yargı kesinleşmiş karar örneği Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun, *"Trafik zabıtasının görev ve yetki sınırı ile genel zabıtanın trafik hizmetlerini yürütmeye ilişkin yetkisi"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

" Trafik zabıtası ve genel zabıtanın görev ve yetki sınırı;

a) Trafik zabıtası:

(Birinci fıkra mülga: 17/10/1996-4199/4 md.)

Trafik zabıtası görevi sırasında karşılaştığı acil ve zorunlu hallerde genel zabıta görevi yapmakla da yetkilidir.

Mülki idare amirlerince, emniyet ve asayiş bakımından zorunlu görülen haller dışında, trafik zabıtasına genel zabıta görevi verilemez, araç, gereç ve özel teçhizatı trafik hizmetleri dışında kullanılamaz.

b) (Değişik: 21/5/1997-4262/1 md.) Genel Zabıta:

Trafik zabıtasının bulunmadığı veya yeterli olmadığı yerlerde polis; polisin ve trafik teşkilatının görev alanı dışında kalan yerlerde de jandarma, trafik eğitimi almış subay, astsubay ve uzman jandarmalar eliyle yönetmelikte belirtilen esas ve usullere uygun olarak trafiği düzenlemeye ve trafik suçlarına el koymaya görevli ve yetkilidir."

7. 2918 sayılı Kanun'un "*Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin etkisi altında araç sürme yasağı*" başlıklı48. maddesinin ilgili fıkraları şöyledir:

"(Değişik: 24/5/2013 - 6487/19 md.)

Uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri almış olan sürücüler ile alkollü olan sürücülerin kara yolunda araç sürmeleri yasaktır.

Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kullanılıp kullanılmadığı ya da alkolün kandaki miktarını tespit amacıyla, kollukça teknik cihazlar kullanılır.

Kişinin yaralanmalı veya ölümlü ya da kollukça müdahil olunan maddi hasarlı trafik kazasına karışması hâlinde, ikinci fıkrada belirtilen muayeneye tabi tutulması zorunludur. Teknik cihaz ile yapılan ölçüme itiraz eden veya bu cihaz ile ölçüm yapılmasına müsaade etmeyen bu sürücüler, en yakın adli tıp kurumuna veya adli tabipliğe veya Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık kuruluşlarına götürülerek uyuşturucu veya uyarıcı madde ya da alkol tespitinde kullanılmak üzere vücutlarından kan, tükürük veya idrar gibi örnekler alınır. Bu işlem bakımından 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 75 inci maddesi hükümleri, beşinci fıkrası hariç olmak üzere uygulanır.

...

Yapılan tespit sonucunda, 0.50 promilin üzerinde alkollü olarak araç kullandığı tespit edilen sürücüler hakkında, fiili bir suç oluştursa bile, 700 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgesi altı ay süreyle geri alınır. Hususi otomobil dışındaki araçları alkollü olarak kullanan sürücüler bakımından promil alt sınırı 0.21 olarak uygulanır. Alkollü olarak araç kullanma nedeniyle sürücü belgesi geri alınan kişiye, son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru beş yıl içinde; ikinci defasında 877 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgeleri iki yıl süreyle, üç veya üçten fazlasında ise, 1.407 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgeleri her seferinde beşer yıl süreyle geri alınır. Sürücü belgelerinin herhangi bir nedenle geçici olarak geri alınmış olması hâlinde belirtilen süreler, geçici alma süresinin bitiminde başlar.

...

Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kullanılıp kullanılmadığı ya da alkolün kandaki miktarını tespit amacıyla, kollukça teknik cihazlar kullanılmasını kabul etmeyen sürücülere 2000 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgesi iki yıl süreyle geri alınır.

.....

Alkollü olarak araç kullanması nedeniyle son ihlalin gerçekleştiği tarihten itibaren geriye doğru beş

yıl içinde sürücü belgeleri ikinci defa geri alınan sürücüler Sağlık Bakanlığınca, usul ve esasları İçişleri, Millî Eğitim ve Sağlık bakanlıklarınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilen sürücü davranışlarını geliştirme eğitimine; üç veya üçten fazla geri alınan sürücüler ise psiko-teknik değerlendirmeye ve psikiyatri uzmanının muayenesine tabi tutulurlar.

Sürücü belgelerinin geçici geri alma işlemleri bu Kanun'un 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından yapılır.

Bu madde hükümlerine göre geri alınan sürücü belgesinin iade edilebilmesi için; ilgili kişi hakkında trafik kurallarına aykırılık dolayısıyla bu Kanun hükümlerine göre verilmiş olan idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması; uyuşturucu veya uyarıcı madde alması nedeniyle sürücü belgesi geri alınanların ayrıca sürücü olmasında sakınca bulunmadığına dair resmi sağlık kurumlarından alınmış sağlık kurulu raporunun ibraz edilmesi şarttır.

..."

8. 2918 sayılı Kanun'un *"Sürücü belgelerinin geri alınmasında ve iptalinde yetki"* başlıklı 112. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 12/7/2013-6495/20 md.)

Bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevlilerin ve trafik tescil kuruluşlarının yetkilendirildiği hâller hariç olmak üzere, sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline sulh ceza mahkemeleri karar verir.

Bu Kanunun 51 inci maddesinin ihlali ve 118 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı "100 ceza puanını doldurmak" eylemi nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınmasına yine bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler yetkilidir.

Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması veya iptaline dair verilen kesinleşmiş mahkeme kararı örnekleri, sürücülerin sicillerine işlenmek üzere mahkemelerce ilgili trafik birimlerine gönderilir.

Bu Kanuna göre görülen davalar, diğer kanunlara göre görülen davalarla birleştirilemez.

Askeri araçları süren kişiler ile asker kişilerin bu Kanunda yazılı suçlarla ilgili davalarına da bu mahkemelerde bakılır.

Askeri görev ve hizmetlerin yürütülmesi sırasında askeri araç sürücülerinin asker kişilere karşı işledikleri trafik kazalarıyla ilgili suçlarda 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu hükümleri saklıdır."

9. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

10. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Saklı tutulan hükümler"* başlığını taşıyan 19. maddesi şöyledir:

"(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) İşyerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır."

12. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür

.”

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 02/12/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı karar örneğininUyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği uyuşmazlığı çözmeye yeterli bilgi ve belgelerin bulunması nedeniyle adli yargı dosyasının istenilmediği ve usule ilişkin başka birbir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, 2918 sayılı Kanun'un 48/5. maddesi uyarınca davacı hakkında düzenlenen geçici olarak sürücü belgesi geri alma tutanağının iptal edilmesi istemiyle açılmıştır.

16. Uyuşmazlık Mahkemesi, sürücü belgesi geri alma tutanağına ilişkin istikrarlı kararlarında; 2918 sayılı Kanun'un 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesi ile yapılan değişiklikten önceki 112.maddesi ve 5326 sayılı Kanun uyarınca,2918 sayılı Kanun'un, bu Kanun'daki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkilerinin düzenlendiği 112. maddesi uyarınca, sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ilişkin davaların sulh ceza mahkemelerinin görevine dahil edilmediği ve 5326 sayılı Kanun'un 19. maddesinde, diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için ehliyetin geri alınmasına ilişkin hükümlerin geçici istisnalar içinde sayıldığını dikkate alarak, sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ilişkin davalara bakma görevinin idari yargıya ait olduğu sonucuna varmıştır.

17. İncelenen uyuşmazlıkta, sürücü belgesi geri alma tutanağının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinde yapılan değişiklik ile maddenin yeniden düzenlendiği ve bu karara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği anlaşılmıştır.

18. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, dava konusu sürücü belgesini geçici olarak geri alma tutanağına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Kocaeli 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Kocaeli 3. Sulh Ceza Hâkimliğinin 03/06/2024tarih ve D.İş. No. 2024/3007 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Kocaeli 2. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Kocaeli 3. Sulh Ceza Hâkimliğinin 03/06/2024 tarih ve D.İş. No.2024/3007 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/11/2024 tarihinde Üyeler Nilgün TAŞ ve Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU ile KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp
YAŞAR	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun dava konusu uyuşmazlık ile ilgili hükümleri bir bütün halinde değerlendirildiğinde, bir idari işlem olan sürücü belgesinin geri alınmasına ilişkin işlemlerden doğan uyuşmazlıklarda görevli mahkemelerin idari yargı mercii olduğu tartışmasız olup, dava konusu işlemden doğan uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyoruz.

Üye	Üye
Nilgün	Ahmet
TAŞ	ARSLAN